Matti Luukkainen, Jaako lisala ja iso lauma muita ohjaajia

13.3.2024

► Tutustutaan ohjelmistokehityksen periaatteisiin sekä menetelmiin ja sovelletaan niitä toteuttamalla pienehkö harjoitustyö

- Tutustutaan ohjelmistokehityksen periaatteisiin sekä menetelmiin ja sovelletaan niitä toteuttamalla pienehkö harjoitustyö
- Kurssi osa aineopintoja
- ► Pakollisina esitietoina
  - Ohjelmoinnin jatkokurssi
  - ► Tietokantojen perusteet
- ► Hyödyllinen esitieto: Tietokone työvälineenä

- Tutustutaan ohjelmistokehityksen periaatteisiin sekä menetelmiin ja sovelletaan niitä toteuttamalla pienehkö harjoitustyö
- Kurssi osa aineopintoja
- ► Pakollisina esitietoina
  - Ohjelmoinnin jatkokurssi
  - ► Tietokantojen perusteet
- Hyödyllinen esitieto: Tietokone työvälineenä
- Kurssimateriaali
  - https://ohjelmistotekniikka-hy.github.io/

Suoritusmuoto

- ► Kolmella ensimmäisellä viikolla ohjauksessa tai omatoimisesti tehtävät **laskarit**
  - palautetaan "internettiin"

Suoritusmuoto

- ► Kolmella ensimmäisellä viikolla ohjauksessa tai omatoimisesti tehtävät laskarit
  - ▶ palautetaan "internettiin"
- Viikolla 2 aloitetaan itsenäisesti tehtävä harjoitustyö
- ► Työtä edistetään pala palalta *viikoittaisten tavoitteiden* ohjaamana
- Kurssilla ei ole koetta

Suoritusmuoto

- ► Kolmella ensimmäisellä viikolla ohjauksessa tai omatoimisesti tehtävät laskarit
  - ▶ palautetaan "internettiin"
- Viikolla 2 aloitetaan itsenäisesti tehtävä harjoitustyö
- Työtä edistetään pala palalta viikoittaisten tavoitteiden ohjaamana
- ► Kurssilla ei ole koetta
- Harjoitustyö tulee tehdä kurssin aikataulujen puitteissa
- Kesken jäänyttä harjoitustyötä ei voi jatkaa seuraavalla kurssilla (syksyllä 2023)
- Muista siis varata riittävästi aikaa (10-15h viikossa) koko periodin ajaksi!

Luento, deadlinet ja ohjaus

- ► Kurssilla on vain yksi luento
- ► Laskareiden ja harjoitustyön välitavoitteiden viikoittaiset deadlinet *tiistaina klo 23:59*

Luento, deadlinet ja ohjaus

- ► Kurssilla on vain yksi luento
- ► Laskareiden ja harjoitustyön välitavoitteiden viikoittaiset deadlinet *tiistaina klo 23:59*
- ► Pajaa kampuksella (BK107)
  - ks kurssisivu
- ▶ Myös kurssin *Discordissa* voi kysellä apua ongelmatilanteissa

Arvosteluperusteet

- ▶ Jaossa 60 pistettä jotka jakautuvat seuraavasti
  - ► Viikkodeadlinet 17p
    - osa viikkopisteistä tulee laskareista
  - ► Koodikatselmointi 2p
  - ► Dokumentaatio 12p
  - Automatisoitu testaus 5p
  - ► Lopullinen ohjelma 24p
    - laajuus, ominaisuudet ja koodin laatu

Arvosteluperusteet

- Jaossa 60 pistettä jotka jakautuvat seuraavasti
  - ► Viikkodeadlinet 17p
    - osa viikkopisteistä tulee laskareista
  - ► Koodikatselmointi 2p
  - ► Dokumentaatio 12p
  - Automatisoitu testaus 5p
  - ► Lopullinen ohjelma 24p
    - laajuus, ominaisuudet ja koodin laatu
- Arvosanaan 1 riittää 30 pistettä, arvosanaan 5 tarvitaan noin 55 pistettä.
- Läpipääsyyn vaatimuksena on lisäksi vähintään 10 pistettä lopullisesta ohjelmasta

Ohjelmistotuotanto

- Kun ollaan tekemässä suurempaa ohjelmistoa jonkun muun kuin koodarin itsensä käyttöön, tarvitaan systemaattinen työskentelymenetelmä
  - muuten riskinä mm. että lopputulos ei vastaa käyttäjän tarvetta

Ohjelmistotuotanto

- Kun ollaan tekemässä suurempaa ohjelmistoa jonkun muun kuin koodarin itsensä käyttöön, tarvitaan systemaattinen työskentelymenetelmä
  - muuten riskinä mm. että lopputulos ei vastaa käyttäjän tarvetta
- Menetelmästä riippumatta ohjelmiston systemaattinen kehittäminen, eli ohjelmistotuotanto (engl. software engineering) sisältää useita erilaisia aktiviteettejä/vaiheita

Ohjelmistotuotanto

- Kun ollaan tekemässä suurempaa ohjelmistoa jonkun muun kuin koodarin itsensä käyttöön, tarvitaan systemaattinen työskentelymenetelmä
  - muuten riskinä mm. että lopputulos ei vastaa käyttäjän tarvetta
- Menetelmästä riippumatta ohjelmiston systemaattinen kehittäminen, eli ohjelmistotuotanto (engl. software engineering) sisältää useita erilaisia aktiviteettejä/vaiheita
- vaatimusmäärittelyä
- suunnittelu
- ► toteutus
- testaus
- ► ylläpito

Vaatimusmäärittely

► Kartoitetaan ohjelman tulevien käyttäjien tai tilaajan kanssa, mitä toiminnallisuutta ohjelmaan halutaan

Vaatimusmäärittely

- ► Kartoitetaan ohjelman tulevien käyttäjien tai tilaajan kanssa, mitä toiminnallisuutta ohjelmaan halutaan
- ► Tämän lisäksi kartoitetaan ohjelman toimintaympäristön ja toteutusteknologian järjestelmälle asettamia rajoitteita

Vaatimusmäärittely

- ► Kartoitetaan ohjelman tulevien käyttäjien tai tilaajan kanssa, mitä toiminnallisuutta ohjelmaan halutaan
- ► Tämän lisäksi kartoitetaan ohjelman toimintaympäristön ja toteutusteknologian järjestelmälle asettamia rajoitteita
- Tuloksena jonkinlainen dokumentti, johon vaatimukset kirjataan
- ► Dokumentin muoto vaihtelee: paksu mapillinen papereita tai joukko postit-lappuja tai . . .

Vaatimusten kirjaaminen

▶ On olemassa lukuisia tapoja dokumentoida vaatimuksen

Vaatimusten kirjaaminen

- ▶ On olemassa lukuisia tapoja dokumentoida vaatimuksen
- ► Kurssin ennen vuotta 2018 pidetyissä versioissa käyttäjien vaatimukset dokumentointiin *käyttötapauksina* (engl. use case)
  - ▶ tapa on jo vanhahtava ja olemme jo hylänneet sen
- ► Kurssilla *Ohjelmistotuotanto* tutustumme nykyään yleisesti käytössä oleviin *käyttäjätarinoihin* (engl. user story)

Vaatimusten kirjaaminen

- ▶ On olemassa lukuisia tapoja dokumentoida vaatimuksen
- Kurssin ennen vuotta 2018 pidetyissä versioissa käyttäjien vaatimukset dokumentointiin käyttötapauksina (engl. use case)
  - ▶ tapa on jo vanhahtava ja olemme jo hylänneet sen
- ► Kurssilla *Ohjelmistotuotanto* tutustumme nykyään yleisesti käytössä oleviin *käyttäjätarinoihin* (engl. user story)
- ► Käytämme tällä kurssilla hieman kevyempää tapaa
- Kirjaamme järjestelmältä toivotun toiminnallisuuden vapaamuotoisena ranskalaisista viivoista koostuvana feature-listana

Kurssin referenssisovellus: TodoApp

https://github.com/ohjelmistotekniikka-hy/python-todo-app havainnollistaa monia kurssin asioita ja toimii myös mallina omalle harjoitustyölle

► todoapp eli sovellus, jonka avulla käyttäjien on mahdollista pitää kirjaa omista tekemättömistä töistä, eli todoista

Katsotaan esimerkkinä Todo-sovelluksen vaatimusmäärittelyä

Kurssin referenssisovellus: TodoApp

https://github.com/ohjelmistotekniikka-hy/python-todo-app havainnollistaa monia kurssin asioita ja toimii myös mallina omalle harjoitustyölle

► todoapp eli sovellus, jonka avulla käyttäjien on mahdollista pitää kirjaa omista tekemättömistä töistä, eli todoista

Katsotaan esimerkkinä Todo-sovelluksen vaatimusmäärittelyä

- Aloitetaan tunnistamalla järjestelmän käyttäjäroolit
- ► Todo-sovelluksella kaksi käyttäjäroolia
  - normaalit käyttäjät
  - laajemmilla oikeuksilla varustetut ylläpitäjät

Kurssin referenssisovellus: TodoApp

https://github.com/ohjelmistotekniikka-hy/python-todo-app havainnollistaa monia kurssin asioita ja toimii myös mallina omalle harjoitustyölle

► todoapp eli sovellus, jonka avulla käyttäjien on mahdollista pitää kirjaa omista tekemättömistä töistä, eli todoista

Katsotaan esimerkkinä Todo-sovelluksen vaatimusmäärittelyä

- Aloitetaan tunnistamalla järjestelmän käyttäjäroolit
- ► Todo-sovelluksella kaksi käyttäjäroolia
  - normaalit käyttäjät
  - laajemmilla oikeuksilla varustetut ylläpitäjät
- ▶ Mietitään mitä toiminnallisuuksia kukin käyttäjärooli tarvitsee

TodoApp:in vaatimusmäärittely

- ► Todo-sovelluksen *normaalien käyttäjien* toiminnallisuuksia ovat esim. seuraavat
  - käyttäjä voi luoda järjestelmään käyttäjätunnuksen
  - käyttäjä voi kirjautua järjestelmään
  - kirjautumisen jälkeen käyttäjä näkee omat tekemättömät työt eli todot
  - kirjaantunut käyttäjä voi luoda uuden tehtävän eli todon
  - kirjaantunut käyttäjä voi merkitä todon tehdyksi, jolloin se häviää listalta

TodoApp:in vaatimusmäärittely

- ► Todo-sovelluksen *normaalien käyttäjien* toiminnallisuuksia ovat esim. seuraavat
  - käyttäjä voi luoda järjestelmään käyttäjätunnuksen
  - käyttäjä voi kirjautua järjestelmään
  - kirjautumisen jälkeen käyttäjä näkee omat tekemättömät työt eli todot
  - kirjaantunut käyttäjä voi luoda uuden tehtävän eli todon
  - kirjaantunut käyttäjä voi merkitä todon tehdyksi, jolloin se häviää listalta
- ► Ylläpitäjän toiminnallisuuksia esim. seuraavat
  - ylläpitäjä näkee tilastoja sovelluksen käytöstä
  - ylläpitäjä voi poistaa normaalin käyttäjätunnuksen

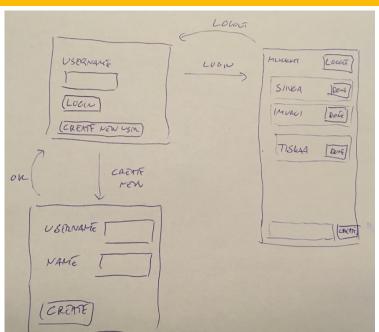
Vaatimusmäärittely: toimintaympäristön rajoitteet, käyttöliittymä

- Ohjelmiston vaatimuksiin kuuluvat myös toimintaympäristön rajoitteet
- ► Todo-sovellusta koskevat seuraavat rajoitteet:
  - ohjelmiston tulee toimia Linux- ja OSX-käyttöjärjestelmillä varustetuissa koneissa
  - ► toteutetaan Pythonin TkInter-kirjaston avulla
  - käyttäjien ja todojen tiedot talletetaan paikallisen koneen levylle

Vaatimusmäärittely: toimintaympäristön rajoitteet, käyttöliittymä

- Ohjelmiston vaatimuksiin kuuluvat myös toimintaympäristön rajoitteet
- ► Todo-sovellusta koskevat seuraavat rajoitteet:
  - ohjelmiston tulee toimia Linux- ja OSX-käyttöjärjestelmillä varustetuissa koneissa
  - ▶ toteutetaan Pythonin TkInter-kirjaston avulla
  - käyttäjien ja todojen tiedot talletetaan paikallisen koneen levylle
- Vaatimusmäärittelyn aikana hahmotellaan yleensä myös sovelluksen käyttöliittymä

Todo-sovelluksen käyttöliittymäluonnos

Suunnittelu

► Suunnittelu jakautuu kahteen erilliseen vaiheeseen

Suunnittelu

- Suunnittelu jakautuu kahteen erilliseen vaiheeseen
- Arkkitehtuurisuunnittelussa määritellään ohjelman rakenne karkealla tasolla
  - mistä suuremmista rakennekomponenteista ohjelma koostuu
  - miten komponentit yhdistetään, eli minkälaisia komponenttien väliset rajapinnat ovat
  - mitä riippuvuuksia ohjelmalla on esim. ohjelmakirjastoihin, tietokantoihin ja ulkoisiin rajapintoihin

Suunnittelu

- Suunnittelu jakautuu kahteen erilliseen vaiheeseen
- Arkkitehtuurisuunnittelussa määritellään ohjelman rakenne karkealla tasolla
  - mistä suuremmista rakennekomponenteista ohjelma koostuu
  - miten komponentit yhdistetään, eli minkälaisia komponenttien väliset rajapinnat ovat
  - mitä riippuvuuksia ohjelmalla on esim. ohjelmakirjastoihin, tietokantoihin ja ulkoisiin rajapintoihin
- Arkkitehtuurisuunnittelua tarkentaa oliosuunnittelu
  - minkälaisisista luokista komponentit koostuvat
  - miten luokat kutsuvat toistensa metodeja sekä mitä apukirjastoja ne käyttävät
- Myös ohjelmiston suunnittelu, erityisesti sen arkkitehtuuri dokumentoidaan

- ► Toteutuksen yhteydessä ja sen jälkeen järjestelmää testataan
- ► Testausta on monentasoista

- ► Toteutuksen yhteydessä ja sen jälkeen järjestelmää testataan
- ► Testausta on monentasoista
- Yksikkötestauksessa tutkitaan yksittäisten metodien ja luokkien toimintaa.
  - ohjelmoijan vastuulla

- ► Toteutuksen yhteydessä ja sen jälkeen järjestelmää testataan
- ► Testausta on monentasoista
- Yksikkötestauksessa tutkitaan yksittäisten metodien ja luokkien toimintaa.
  - ohjelmoijan vastuulla
- Kun erikseen ohjelmoidut luokat yhdistetään, suoritetaan integraatiotestaus
  - varmistetaan erillisten osien yhteentoimivuus
  - ohjelmoijan vastuulla

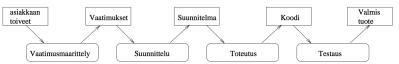
- ► Toteutuksen yhteydessä ja sen jälkeen järjestelmää testataan
- ► Testausta on monentasoista
- Yksikkötestauksessa tutkitaan yksittäisten metodien ja luokkien toimintaa.
  - ohjelmoijan vastuulla
- Kun erikseen ohjelmoidut luokat yhdistetään, suoritetaan integraatiotestaus
  - varmistetaan erillisten osien yhteentoimivuus
  - ohjelmoijan vastuulla
- ► Järjestelmätestauksessa testataan ohjelmistoa kokonaisuutena: toimiiko se vaatimusdokumentin mukaisesti
  - suoritetaan ohjelman todellisen käyttöliittymän kautta
  - saattaa tapahtua erillisen laadunhallintatiimin toimesta

Vesiputousmalli

► Ohjelmistoja on 70-luvulta asti tehty vaihe vaiheelta etenevän *vesiputousmallin* (engl. waterfall model) mukaan

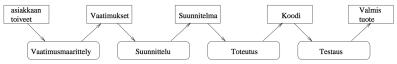
Vesiputousmalli

- ► Ohjelmistoja on 70-luvulta asti tehty vaihe vaiheelta etenevän vesiputousmallin (engl. waterfall model) mukaan
- Vesiputousmallissa edellä esitellyt ohjelmistotuotannon vaiheet suoritetaan peräkkäin

Vesiputousmalli

- ► Ohjelmistoja on 70-luvulta asti tehty vaihe vaiheelta etenevän vesiputousmallin (engl. waterfall model) mukaan
- Vesiputousmallissa edellä esitellyt ohjelmistotuotannon vaiheet suoritetaan peräkkäin

- ► Eri vaiheet ovat yleensä erillisten tiimien tekemiä
- ► Edellyttää perusteellista ja raskasta dokumentaatiota

Vesiputousmallin ongelmat

► Mallin toimivuus perustuu siihen oletukseen, että vaatimukset pystytään määrittelemään täydellisesti etukäteen

Vesiputousmallin ongelmat

- ► Mallin toimivuus perustuu siihen oletukseen, että vaatimukset pystytään määrittelemään täydellisesti etukäteen
- ► Näin ei useinkaan ole
  - Asiakkaat eivät osaa ilmaista kaikki ohjelmistolle asettamansa vaatimukset
  - Vasta käyttäessään valmista ohjelmistoa asiakkaat ymmärtää, mitä he haluavat
  - Vaikka vaatimukset kunnossa laatimishetkellä, toimintaympäristö voi muuttua ja valmistuessaan ohjelmisto on vanhentunut

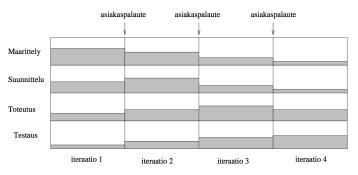
Vesiputousmallin ongelmat

- ► Mallin toimivuus perustuu siihen oletukseen, että vaatimukset pystytään määrittelemään täydellisesti etukäteen
- ► Näin ei useinkaan ole
  - Asiakkaat eivät osaa ilmaista kaikki ohjelmistolle asettamansa vaatimukset
  - Vasta käyttäessään valmista ohjelmistoa asiakkaat ymmärtää, mitä he haluavat
  - ► Vaikka vaatimukset kunnossa laatimishetkellä, toimintaympäristö voi muuttua ja valmistuessaan ohjelmisto on vanhentunut
- ► Toinen suuri ongelma on myöhään aloitettava testaus
  - ► Erityisesti integraatiotestauksessa löytyy usein pahoja ongelmia, joiden korjaaminen on hidasta ja kallista

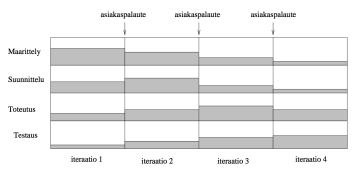
- ► Vesiputousmallin heikkoudet ovat johtaneet 2000-luvun alun jälkeen ketterien (engl. agile) menetelmien käyttöönottoon
- Alussa kartoitetaan pääpiirteissään ohjelmiston vaatimuksia ja hahmotellaan ohjelmiston alustava arkkitehtuuri

- ► Vesiputousmallin heikkoudet ovat johtaneet 2000-luvun alun jälkeen ketterien (engl. agile) menetelmien käyttöönottoon
- Alussa kartoitetaan pääpiirteissään ohjelmiston vaatimuksia ja hahmotellaan ohjelmiston alustava arkkitehtuuri
- ► Tämän jälkeen suoritetaan useita *iteraatioita*, joiden aikana ohjelmistoa rakennetaan pala palalta eteenpäin
- Kussakin iteraatiossa suunnitellaan ja toteutetaan valmiiksi pieni osa ohjelmiston vaatimuksista

- Asiakas pääsee kokeilemaan ohjelmistoa jokaisen iteraation jälkeen
- ► Voidaan jo aikaisessa vaiheessa todeta, onko kehitystyö etenemässä oikeaan suuntaan
- Vaatimuksia voidaan tarvittaessa tarkentaa ja muuttaa

- Asiakas pääsee kokeilemaan ohjelmistoa jokaisen iteraation jälkeen
- ► Voidaan jo aikaisessa vaiheessa todeta, onko kehitystyö etenemässä oikeaan suuntaan
- Vaatimuksia voidaan tarvittaessa tarkentaa ja muuttaa

Kurssin harjoitustyö ketterässä hengessä viikon mittaisilla iteraatioilla

Työkaluja

► Tarvitsemme ohjelmistokehityksessä suuren joukon käytännön työkaluja

Työkaluja

- ► Tarvitsemme ohjelmistokehityksessä suuren joukon käytännön työkaluja
- Komentorivi ja versionhallinta
  - olet jo ehkä käyttänyt muilla kursseilla komentoriviä ja git-versionhallintaa
  - molemmat ovat tärkeässä roolissa ohjelmistokehityksessä
  - harjoitellaan viikon 1 laskareissa

Työkaluja

- ► Tarvitsemme ohjelmistokehityksessä suuren joukon käytännön työkaluja
- Komentorivi ja versionhallinta
  - olet jo ehkä käyttänyt muilla kursseilla komentoriviä ja git-versionhallintaa
  - molemmat ovat tärkeässä roolissa ohjelmistokehityksessä
  - harjoitellaan viikon 1 laskareissa
- poetry ja invoke
  - ► Olet todennäköisesti ohjelmoinut Pythonia VS codella ja tottunut suorittamaan ohjelman ja testit "nappia painamalla"
  - tutkimme kurssilla hieman miten Pythonilla tehdyn ohjelmiston hallinnointi tapahtuu VS coden ulkopuolella
    - tarvittavien kirjastojen lataaminen, koodin sekä testin suorittaminen
  - Python-projektien hallinnointiin on olemassa muutamia vaihtoehtoja, käytössämme *poetry* ja *invoke*

Unittest

► Ohjelmistojen testaus tapahtuu nykyään automatisoitujen testityökalujen toimesta

Unittest

- Ohjelmistojen testaus tapahtuu nykyään automatisoitujen testityökalujen toimesta
- Unittest eräs Pythonin automatisoidun testauksen työkaluista
- ► Tulet kurssin ja myöhempienkin opintojesi aikana kirjoittamaan paljon automatisoituja testejä
- ▶ Viikon 2 laskareissa harjoitellaan Unittestin perusteita

Pylint

- Automaattisten testien lisäksi koodille voidaan määritellä erilaisia automaattisesti tarkastettavia tyylillisiä sääntöjä
  - ylläpidetään koodin luettavuutta ja varmistetaan, että koodi noudateta samoja tyylillisiä konventioita

Pylint

- Automaattisten testien lisäksi koodille voidaan määritellä erilaisia automaattisesti tarkastettavia tyylillisiä sääntöjä
  - ylläpidetään koodin luettavuutta ja varmistetaan, että koodi noudateta samoja tyylillisiä konventioita
- ► Käytämme kurssilla tarkoitukseen *Pylint*-nimistä työkalua

Pylint

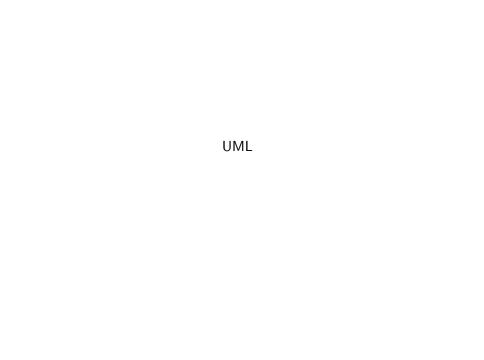
- Automaattisten testien lisäksi koodille voidaan määritellä erilaisia automaattisesti tarkastettavia tyylillisiä sääntöjä
  - ylläpidetään koodin luettavuutta ja varmistetaan, että koodi noudateta samoja tyylillisiä konventioita
- ► Käytämme kurssilla tarkoitukseen Pylint-nimistä työkalua
- Pylintin avulla kontrolloimme mm. muuttujien nimentää, sulkumerkkien sijoittelua ja välilyönnin käytön systemaattisuutta

Docstring

 Osa ohjelmiston dokumentointia on lähdekoodin luokkien julkisten metodien kuvaus

Docstring

- Osa ohjelmiston dokumentointia on lähdekoodin luokkien julkisten metodien kuvaus
- Pythonissa lähdekoodi dokumentoidaan käyttäen Docstring-työkalua
- Dokumentointi tapahtuu kirjoittamalla koodin yhteyteen sopivasti muotoiltuja kommentteja

UML ja dokumentointi

► Dokumentoinnissa ja suunnittelun tukena tarvitaan ohjelman rakennetta ja toimintaa havainnollistavia kaavioita

UML ja dokumentointi

- Dokumentoinnissa ja suunnittelun tukena tarvitaan ohjelman rakennetta ja toimintaa havainnollistavia kaavioita
- UML eli Unified Modeling Language on 1997 standardoitu olio-ohjelmistojen mallintamiseen tarkoitettu mallinnuskieli
- ► UML sisältää 13 erilaista kaaviotyyppiä
- ► UML oli aikoinaan todella suosittu, nyt sen suosio on hiipunut, muutama tärkein kaaviotyyppi kannattaa kuitenkin osata

UML ja dokumentointi

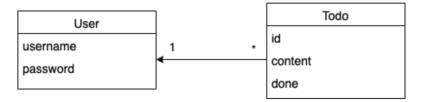
- Dokumentoinnissa ja suunnittelun tukena tarvitaan ohjelman rakennetta ja toimintaa havainnollistavia kaavioita
- UML eli Unified Modeling Language on 1997 standardoitu olio-ohjelmistojen mallintamiseen tarkoitettu mallinnuskieli
- ► UML sisältää 13 erilaista kaaviotyyppiä
- ► UML oli aikoinaan todella suosittu, nyt sen suosio on hiipunut, muutama tärkein kaaviotyyppi kannattaa kuitenkin osata
- ► Käytämme kurssilla luokka-, pakkaus- ja sekvenssikaavioita

Luokkakaaviot

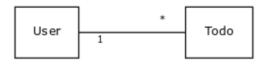
- Kurssin Tietokantojen perusteista tuttujen luokkakaavioiden käyttötarkoitus on luokkien ja niiden välisten suhteiden kuvailu
- ► Todo-sovelluksen oleellista tietosisältöä kuvaavat luokat

```
class Todo:
   def init (self, content, done=False, user):
        self.content = content
        self.done = done
        self.user = user
        self.id = str(uuid.uuid4())
class User:
   def init (self, username, password):
        self.username = username
        self.password = password
```

- ► Yhdellä käyttäjällä voi olla *monta* Todoa
- ► Todo liittyy aina *yhteen* käyttäjään

 Yleensä ei ole mielekästä kuvata luokkia tällä tarkkuudella, eli luokkakaavioihin riittää merkitä luokan nimi

 Kaaviota parempi paikka esim. metodien kuvaamiselle on koodiin liittyvä Docstring

 Yleensä ei ole mielekästä kuvata luokkia tällä tarkkuudella, eli luokkakaavioihin riittää merkitä luokan nimi

- ► Kaaviota parempi paikka esim. metodien kuvaamiselle on koodiin liittyvä Docstring
- ► Tärkeintä kaavioissa on tuoda esiin olioiden väliset suhteet ja niitä kuvaavat *osallistumisrajoitteet*

► Yleensä ei ole mielekästä kuvata luokkia tällä tarkkuudella, eli luokkakaavioihin riittää merkitä luokan nimi

- ► Kaaviota parempi paikka esim. metodien kuvaamiselle on koodiin liittyvä Docstring
- ► Tärkeintä kaavioissa on tuoda esiin olioiden väliset suhteet ja niitä kuvaavat *osallistumisrajoitteet*

Yleensä ei ole mielekästä kuvata luokkia tällä tarkkuudella, eli luokkakaavioihin riittää merkitä luokan nimi

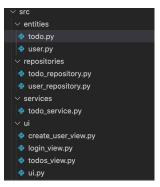
- Kaaviota parempi paikka esim. metodien kuvaamiselle on koodiin liittyvä Docstring
- ► Tärkeintä kaavioissa on tuoda esiin olioiden väliset suhteet ja niitä kuvaavat *osallistumisrajoitteet*

Pakkauskaavio

► Ohjelmiston korkeamman tason rakenne näkyy yleensä siinä miten koodi on jaettu hakemistoihin

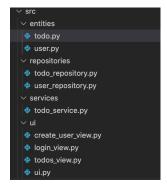
Pakkauskaavio

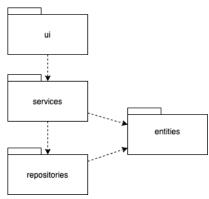
- ► Ohjelmiston korkeamman tason rakenne näkyy yleensä siinä miten koodi on jaettu hakemistoihin
- ► Todo-sovelluksen koodi on sijoitettu hakemistoihin seuraavasti:

Pakkauskaavio

► Hakemistorakenne voidaan kuvata UML:ssä pakkauskaaviolla

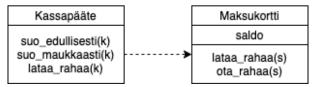
► Pakkausten välille on merkitty *riippuvuus* jos pakkauksen luokat käyttävät toisen pakkauksen luokkia

Toiminnallisuuden kuvaaminen

- Luokka- ja pakkauskaaviot kuvaavat ohjelman rakennetta
- ▶ Ohjelman toiminta ei kuitenkaan tule niistä ilmi millään tavalla

Toiminnallisuuden kuvaaminen

- Luokka- ja pakkauskaaviot kuvaavat ohjelman rakennetta
- ▶ Ohjelman toiminta ei kuitenkaan tule niistä ilmi millään tavalla
- ► Esim. Ohpen Unicafe-tehtävä

- ► Vaikka kaavioon on nyt merkitty metodien nimet, ei ohjelman toimintalogiikka selviä kaaviosta
- Esim. mitä tapahtuu, kun maksukortilla jolla on rahaa 3 euroa, ostataan edullinen lounas?

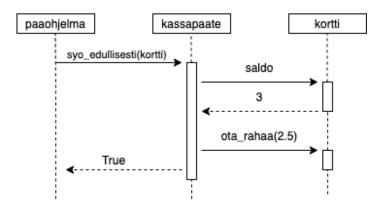
- ► Kehitetty alunperin kuvaamaan verkossa olevien ohjelmien keskinäisen kommunikoinnin etenemistä
- ► Sopivat jossain määrin kuvaamaan, miten ohjelman oliot kutsuvat toistensa metodeja suorituksen aikana

Mitä tapahtuu, kun maksukortilla jolla on rahaa 3 euroa, ostataan edullinen lounas?

Mitä tapahtuu, kun maksukortilla jolla on rahaa 3 euroa, ostataan edullinen lounas?

```
class Kassapaate:
    def init (self):
        self.EDULLISEN HINTA = 2.5
    def syo_edullisesti(self, kortti: Maksukortti):
        if kortti.saldo < self.EDULLISEN_HINTA:</pre>
            return False
        kortti.ota_rahaa(self.EDULLISEN_HINTA):
        self.edulliset += 1
        return True
```

Onnistunut ostos sekvenssikaaviona

- Oliot ovat laatikoita joista lähtee alas "elämänlanka"
- ► Aika etenee ylhäältä alas
- Metodikutsut ovat nuolia, jotka yhdistävää kutsuvan ja kutsutun olion elämänlangat
- ► Paluuarvo merkitään katkoviivalla

Yleistä

- ► Kurssin pääpainon muodostaa viikolla 2 aloitettava harjoitustyö
- ► Harjoitustyössä toteutetaan itsenäisesti ohjelmisto omavalintaisesta aiheesta

Yleistä

- ► Kurssin pääpainon muodostaa viikolla 2 aloitettava harjoitustyö
- Harjoitustyössä toteutetaan itsenäisesti ohjelmisto omavalintaisesta aiheesta
- Harjoitustyötä tehdään itsenäisesti, mutta tarjolla on pajaohjausta
- ► Pajaa kampuksella (BK107)
  - ks kurssisivu
- Myös kurssin Discordissa voi kysellä apua ongelmatilanteissa

Älä plagioi

- Kurssilla seurataan Helsingin yliopiston opintokäytäntöjä
- ► Plagiarismi ja opintovilppi, eli esimerkiksi netissä olevien tai kaverilta saatujen vastausten kopiointi ja niiden palauttaminen omana työnä on kiellettyä
- ► Todettu opintovilppi johtaa kurssisuorituksen hylkäämiseen ja toistuva opintovilppi voi johtaa opinto-oikeuden määräaikaiseen menettämiseen

Älä plagioi

- Kurssilla seurataan Helsingin yliopiston opintokäytäntöjä
- ► Plagiarismi ja opintovilppi, eli esimerkiksi netissä olevien tai kaverilta saatujen vastausten kopiointi ja niiden palauttaminen omana työnä on kiellettyä
- ► Todettu opintovilppi johtaa kurssisuorituksen hylkäämiseen ja toistuva opintovilppi voi johtaa opinto-oikeuden määräaikaiseen menettämiseen
- ChatGPT:n käyttö on ok, mutta kaikki mihin ChatGPT:tä on käytetty (esim. jos sen generoimaa koodia on jossain), se tulee kertoa dokumentaatiossa, muuten kyseessä on opintovilppi.

Työn eteneminen

- ► Edetään viikottaisten tavoitteiden mukaan
- ► Työ on saatava valmiiksi kurssin aikana ja sitä on toteutettava tasaisesti, muuten kurssi katsotaan keskeytetyksi

Työn eteneminen

- ► Edetään viikottaisten tavoitteiden mukaan
- ► Työ on saatava valmiiksi kurssin aikana ja sitä on toteutettava tasaisesti, muuten kurssi katsotaan keskeytetyksi
- ► Samaa ohjelmaa ei voi jatkaa seuraavalla kurssilla (eli syksyllä 2023), vaan työ on aloitettava uudella aiheella alusta

Työn eteneminen

- ► Edetään viikottaisten tavoitteiden mukaan
- ► Työ on saatava valmiiksi kurssin aikana ja sitä on toteutettava tasaisesti, muuten kurssi katsotaan keskeytetyksi
- ► Samaa ohjelmaa ei voi jatkaa seuraavalla kurssilla (eli syksyllä 2023), vaan työ on aloitettava uudella aiheella alusta
- Koko kurssin arvostelu perustuu pääasiassa harjoitustyöstä saataviin pisteisiin
- Osa pisteistä kertyy viikoittaisten välitavoitteiden kautta, osa taas perustuu työn lopulliseen palautukseen

- ► Kurssilla siis viikoittaiset palautukset, deadline tiistaisin klo 23.59:59
  - ▶ näistä kertyy osa kurssin pistestä (17/60)
- ► Viikkopalautuksista saa pistemäärän lisäksi pienen palautteen

- ► Kurssilla siis viikoittaiset palautukset, deadline tiistaisin klo 23.59:59
  - ▶ näistä kertyy osa kurssin pistestä (17/60)
- ► Viikkopalautuksista saa pistemäärän lisäksi pienen palautteen
- ▶ Jos haluat harjoitustyöstä "laajempaa" palautetta
  - onko koodin rakenne hyvä
  - onko työ tarpeeksi laaja jotta siitä voisi saada arvosanan x
- ► Viikkopalautteet eivät ole tähän tarkoitettu

- ► Kurssilla siis viikoittaiset palautukset, deadline tiistaisin klo 23.59:59
  - ▶ näistä kertyy osa kurssin pistestä (17/60)
- ► Viikkopalautuksista saa pistemäärän lisäksi pienen palautteen
- ▶ Jos haluat harjoitustyöstä "laajempaa" palautetta
  - onko koodin rakenne hyvä
  - ▶ onko työ tarpeeksi laaja jotta siitä voisi saada arvosanan x
- ► Viikkopalautteet eivät ole tähän tarkoitettu
- Mene pajaan
- Varaa aika "ohjaajan koodikatselmointiin"
  - ▶ 30 minuutin aika missä El ole tarkoitus ratkaista koodaukseen liittyviä ongelmia vaan saada koodista laadullista palautetta

- ► Kurssilla siis viikoittaiset palautukset, deadline tiistaisin klo 23.59:59
  - ▶ näistä kertyy osa kurssin pistestä (17/60)
- Viikkopalautuksista saa pistemäärän lisäksi pienen palautteen
- ▶ Jos haluat harjoitustyöstä "laajempaa" palautetta
  - onko koodin rakenne hyvä
  - ▶ onko työ tarpeeksi laaja jotta siitä voisi saada arvosanan x
- ► Viikkopalautteet eivät ole tähän tarkoitettu
- Mene pajaan
- Varaa aika "ohjaajan koodikatselmointiin"
  - ▶ 30 minuutin aika missä El ole tarkoitus ratkaista koodaukseen liittyviä ongelmia vaan saada koodista laadullista palautetta
- Ohjaajan katselmoinnit alkavat noin kurssin neljännellä viikolla

Kieli

- ► Harjoitustyön ohjelmointikieli on Python
  - myös Java mahdollinen, kurssin Java-materiaalia ei kuitenkaan enää ylläpidetä, eli Javaa ei suositella...
- Ohjelmakoodin muuttujat, luokat ja metodit kirjoitetaan englanniksi
- Dokumentaatio voidaan kirjoittaa joko suomeksi tai englanniksi

Kieli

- ► Harjoitustyön ohjelmointikieli on Python
  - myös Java mahdollinen, kurssin Java-materiaalia ei kuitenkaan enää ylläpidetä, eli Javaa ei suositella...
- Ohjelmakoodin muuttujat, luokat ja metodit kirjoitetaan englanniksi
- Dokumentaatio voidaan kirjoittaa joko suomeksi tai englanniksi
- ► Web-sovelluksia kurssilla ei sallita
  - Sovelluksessa voi toki olla webissä toimivia komponentteja, mutta sovelluksen käyttöliittymän tulee olla ns. desktop-sovellus

- ► Toteutus etenee "iteratiivisesti ja inkrementaalisesti"
  - ► Heti ensimmäisellä viikolla toteutetaan pieni käyttökelpoinen osa toiminnallisuudesta
  - ohjelman ydin pidetään koko ajan toimivana, uutta toiminnallisuutta lisäten, kunnes tavoiteltu laajuus on saavutettu

- ► Toteutus etenee "iteratiivisesti ja inkrementaalisesti"
  - ► Heti ensimmäisellä viikolla toteutetaan pieni käyttökelpoinen osa toiminnallisuudesta
  - ohjelman ydin pidetään koko ajan toimivana, uutta toiminnallisuutta lisäten, kunnes tavoiteltu laajuus on saavutettu
- ► Iteratiiviseen tapaan tehdä ohjelma liittyy kiinteästi automatisoitu testaus
- Uutta toiminnallisuutta lisättäessä ja vanhaa muokatessa täytyy varmistua, että kaikki vanhat ominaisuudet toimivat edelleen

- Toteutus etenee "iteratiivisesti ja inkrementaalisesti"
  - ► Heti ensimmäisellä viikolla toteutetaan pieni käyttökelpoinen osa toiminnallisuudesta
  - ohjelman ydin pidetään koko ajan toimivana, uutta toiminnallisuutta lisäten, kunnes tavoiteltu laajuus on saavutettu
- ► Iteratiiviseen tapaan tehdä ohjelma liittyy kiinteästi automatisoitu testaus
- ► Uutta toiminnallisuutta lisättäessä ja vanhaa muokatessa täytyy varmistua, että kaikki vanhat ominaisuudet toimivat edelleen
- Jotta ohjelmaa pystyisi testaamaan, on tärkeää että sovelluslogiikkaa ei kirjoiteta käyttöliittymän sekaan

- ► Toteutus etenee "iteratiivisesti ja inkrementaalisesti"
  - ► Heti ensimmäisellä viikolla toteutetaan pieni käyttökelpoinen osa toiminnallisuudesta
  - ohjelman ydin pidetään koko ajan toimivana, uutta toiminnallisuutta lisäten, kunnes tavoiteltu laajuus on saavutettu
- ► Iteratiiviseen tapaan tehdä ohjelma liittyy kiinteästi automatisoitu testaus
- Uutta toiminnallisuutta lisättäessä ja vanhaa muokatessa täytyy varmistua, että kaikki vanhat ominaisuudet toimivat edelleen
- Jotta ohjelmaa pystyisi testaamaan, on tärkeää että sovelluslogiikkaa ei kirjoiteta käyttöliittymän sekaan
- ► Graafiseen käyttöliittymään suositellaan Pythonilla Tkinteriä tai Pygamea ja Javalla JavaFX:ää
- ► Tiedon talletus joko tiedostoon tai tietokantaan suositeltavaa

- ► Tavoitteena on tuottaa ohjelma, joka voitaisiin antaa toiselle opiskelijalle ylläpidettäväksi ja täydennettäväksi
  - koodin on siis oltava ymmärrettävää ja jatkokehitityksen mahdollistavaa

- ► Tavoitteena on tuottaa ohjelma, joka voitaisiin antaa toiselle opiskelijalle ylläpidettäväksi ja täydennettäväksi
  - koodin on siis oltava ymmärrettävää ja jatkokehitityksen mahdollistavaa
- Lopullisessa palautuksessa on oltava lähdekoodin lisäksi dokumentaatio ja automaattiset testit sekä Java-sovelluksissa jar-tiedosto

- ► Tavoitteena on tuottaa ohjelma, joka voitaisiin antaa toiselle opiskelijalle ylläpidettäväksi ja täydennettäväksi
  - ▶ koodin on siis oltava ymmärrettävää ja jatkokehitityksen mahdollistavaa
- ► Lopullisessa palautuksessa on oltava lähdekoodin lisäksi dokumentaatio ja automaattiset testit sekä Java-sovelluksissa jar-tiedosto
- ► Toivottava dokumentaation taso käy ilmi referenssisovelluksesta https://github.com/ohjelmistotekniikka-hy/python-todo-app

- ► Tavoitteena on tuottaa ohjelma, joka voitaisiin antaa toiselle opiskelijalle ylläpidettäväksi ja täydennettäväksi
  - ▶ koodin on siis oltava ymmärrettävää ja jatkokehitityksen mahdollistavaa
- ► Lopullisessa palautuksessa on oltava lähdekoodin lisäksi dokumentaatio ja automaattiset testit sekä Java-sovelluksissa jar-tiedosto
- ► Toivottava dokumentaation taso käy ilmi referenssisovelluksesta https://github.com/ohjelmistotekniikka-hy/python-todo-app
- ► Voit ottaa mallia referenssisovelluksen dokumentaatiosta mutta älä copypastea, se johtaa hylkäämiseen

Koodin laatuvaatimukset

- ► Kurssin tavoitteena on, että tuotoksesi voisi ottaa kuka tahansa kaverisi tai muu opiskelija ylläpidettäväksi ja laajennettavaksi
- ► Lopullisessa palautuksessa tavoitteena on *Clean code* eli selkeä, ylläpidettävä ja toimivaksi automatisoidusti testattu koodi

Koodin laatuvaatimukset

- ► Kurssin tavoitteena on, että tuotoksesi voisi ottaa kuka tahansa kaverisi tai muu opiskelija ylläpidettäväksi ja laajennettavaksi
- ► Lopullisessa palautuksessa tavoitteena on *Clean code* eli selkeä, ylläpidettävä ja toimivaksi automatisoidusti testattu koodi
- ► Jos käytät Pygamea, tyyli *ei voi olla sama* kuin Ohjelmoinnin jatkokurssin pygamemateriaalissa
  - ks https://ohjelmistotekniikka-hy.github.io/python/pygame

Hyvän aiheen ominaisuudet

- ► Itseäsi kiinnostava aihe
- ► Riittävän mutta ei liian laaja
  - ► Vältä eeppisiä aiheita, aloita riittävän pienestä
  - ► Valitse aihe, jonka perustoiminnallisuuden saa toteutettua nopeasti, mutta jota saa myös laajennettua helposti
  - Hyvässä aiheessa on muutamia logiikkaluokkia, tiedostojen tai tietokannan käsittelyä ja sovelluslogiikasta eriytetty käyttöliittymä

Hyvän aiheen ominaisuudet

- ► Itseäsi kiinnostava aihe
- ► Riittävän mutta ei liian laaja
  - ► Vältä eeppisiä aiheita, aloita riittävän pienestä
  - ► Valitse aihe, jonka perustoiminnallisuuden saa toteutettua nopeasti, mutta jota saa myös laajennettua helposti
  - Hyvässä aiheessa on muutamia logiikkaluokkia, tiedostojen tai tietokannan käsittelyä ja sovelluslogiikasta eriytetty käyttöliittymä
- Kurssilla pääpaino on
  - ► Toimivuus ja varautuminen virhetilanteisiin
  - ► Luokkien vastuut
  - Ohjelman selkeä rakenne
  - Laajennettavuus ja ylläpidettävyys

Hyvän aiheen ominaisuudet

- ► Itseäsi kiinnostava aihe
- ► Riittävän mutta ei liian laaja
  - ► Vältä eeppisiä aiheita, aloita riittävän pienestä
  - ► Valitse aihe, jonka perustoiminnallisuuden saa toteutettua nopeasti, mutta jota saa myös laajennettua helposti
  - Hyvässä aiheessa on muutamia logiikkaluokkia, tiedostojen tai tietokannan käsittelyä ja sovelluslogiikasta eriytetty käyttöliittymä
- Kurssilla pääpaino on
  - ► Toimivuus ja varautuminen virhetilanteisiin
  - ► Luokkien vastuut
  - ► Ohjelman selkeä rakenne
  - Laajennettavuus ja ylläpidettävyys

► Tällä kurssilla ei ole tärkeää:

- Tekoäly
  - ▶ Grafiikka
  - ► Tietoturva
  - Tehokkuus

Huonon aiheen ominaisuuksia

- ► Kannattaa yrittää välttää aiheita, joissa pääpaino on tiedon säilömisessä tai liian monimutkaisessa käyttöliittymässä
- ▶ Paljon tietoa säilövät, esim. yli 3 tietokantataulua tarvitsevat sovellukset sopivat yleensä paremmin kurssille Tietokantasovellus
- Käyttöliittymäkeskeisissä aiheissa voi olla vaikea keksiä sovelluslogiikkaa, joka on enemmän tämän kurssin painopiste

- Hyötyohjelmat
  - Aritmetiikan harjoittelua
  - ► Tehtävägeneraattori, joka antaa käyttäjälle tehtävän sekä mallivastauksen (esim. matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, ...)
  - Code Snippet Manageri
  - Laskin, funktiolaskin, graafinen laskin
  - ► Budietointisovellus
  - ► Opintojen seurantasovellus
  - ► HTML WYSIWYG-editor (What you see is what you get)

- ► Reaaliaikaiset pelit
  - ► Tetris
  - ► Pong
  - Pacman
  - ► Tower Defence
  - Asteroids
  - Space Invaders
  - ► Yksinkertainen tasohyppypeli, esimerkiksi The Impossible Game

- ► Vuoropohjaiset pelit
  - ► Tammi
  - Yatzy
  - ► Miinaharava
  - ► Laivanupotus
  - Yksinkertainen roolipeli tai luolastoseikkailu
  - Sudoku
  - Muistipeli
  - ► Ristinolla (mielivaltaisen kokoisella ruudukolla?)

- ► Korttipelit
  - ► En Garde
  - Pasianssi
  - ► UNO
  - ► Texas Hold'em
- Omaan tieteenalaan, sivuaineeseen tai harrastukseen liittyvät hyötyohjelmat
  - ► Yksinkertainen fysiikkasimulaattori
  - DNA-ketjujen tutkija
  - ► Keräilykorttien hallintajärjestelmä
  - ► Fraktaaligeneraattori

Arvosteluperusteet tarkemmin

- ► Kurssin maksimi on 60 pistettä
- ► Ennen loppupalautusta jaossa 19 pistettä
  - ► Viikkodeadlinet 17p
  - Koodikatselmointi 2p

Arvosteluperusteet tarkemmin

- Kurssin maksimi on 60 pistettä
- ► Ennen loppupalautusta jaossa 19 pistettä
  - ► Viikkodeadlinet 17p
  - Koodikatselmointi 2p
- ► Loppupalautus ratkaise 41 pisteen kohtalon
  - ▶ Dokumentaatio 12p
  - Automatisoitu testaus 5p
  - ► Lopullinen ohjelma 24p
    - Laajuus, ominaisuudet ja koodin laatu

Arvosteluperusteet tarkemmin

- Kurssin maksimi on 60 pistettä
- ► Ennen loppupalautusta jaossa 19 pistettä
  - Viikkodeadlinet 17p
  - Koodikatselmointi 2p
- ► Loppupalautus ratkaise 41 pisteen kohtalon
  - Dokumentaatio 12p
  - Automatisoitu testaus 5p
  - ► Lopullinen ohjelma 24p
    - Laajuus, ominaisuudet ja koodin laatu
- Arvosanaan 1 riittää 30 pistettä, arvosanaan 5 tarvitaan noin 55 pistettä
- Läpipääsyyn vaatimuksena on lisäksi vähintään 10 pistettä lopullisesta ohjelmasta

- käyttöliittymä 4p
  - Op yksinkertainen tekstikäyttöliittymä
  - ► 1-2p monimutkainen tekstikäyttöliittymä
  - ► 2-3p yksinkertainen graafinen käyttöliittymä
  - ► 4p laaja graafinen käyttöliittymä

- käyttöliittymä 4p
  - Op yksinkertainen tekstikäyttöliittymä
  - ► 1-2p monimutkainen tekstikäyttöliittymä
  - ► 2-3p yksinkertainen graafinen käyttöliittymä
  - ► 4p laaja graafinen käyttöliittymä
- ▶ tiedon pysyväistalletus 4p
  - Op ei pysyväistalletusta
  - ▶ 1-2p tiedosto
  - ▶ 3-4p tietokanta
  - ► 3-4p internet

- käyttöliittymä 4p
  - Op yksinkertainen tekstikäyttöliittymä
  - ► 1-2p monimutkainen tekstikäyttöliittymä
  - 2-3p yksinkertainen graafinen käyttöliittymä
  - 4p laaja graafinen käyttöliittymä
- ▶ tiedon pysyväistalletus 4p
  - Op ei pysyväistalletusta
  - ► 1-2p tiedosto
  - 3-4p tietokanta
  - ▶ 3-4p internet
- sovelluslogiikan kompleksisuus 3p
- ► ohjelman lajuus 4p

- käyttöliittymä 4p
  - Op yksinkertainen tekstikäyttöliittymä
  - ► 1-2p monimutkainen tekstikäyttöliittymä
  - 2-3p yksinkertainen graafinen käyttöliittymä
  - ► 4p laaja graafinen käyttöliittymä
- ▶ tiedon pysyväistalletus 4p
  - Op ei pysyväistalletusta
  - ▶ 1-2p tiedosto
  - ► 3-4p tietokanta
  - ► 3-4p internet
- sovelluslogiikan kompleksisuus 3p
- ohjelman lajuus 4p
- ulkoisten kirjastojen hyödyntäminen 1p
- ► release / suorituskelpoinen jar-tiedosto 1p
- ▶ koodin laatu 5p
- ▶ virheiden käsittely 2p

Harjoitustyön toimivuus

► Koneiden konfiguraatioissa on eroja, ja tällä kurssilla *ei riitä* että harjoitustyössä tekemäsi sovellus toimii vain omalla koneellasi

Harjoitustyön toimivuus

- ► Koneiden konfiguraatioissa on eroja, ja tällä kurssilla *ei riitä* että harjoitustyössä tekemäsi sovellus toimii vain omalla koneellasi
- Harjoitustyösi pitää pystyä joka viikko suorittamaan, kääntämään ja testaamaan komentoriviltä käsin laitoksen linux-koneilla (tai uusimmat päivitykset sisältävällä cubbli-linuxilla)
  - muussa tapauksessa työtä ei tarkasteta ja menetät viikon/loppupalautuksen pisteet

Harjoitustyön toimivuus

- ► Koneiden konfiguraatioissa on eroja, ja tällä kurssilla *ei riitä* että harjoitustyössä tekemäsi sovellus toimii vain omalla koneellasi
- Harjoitustyösi pitää pystyä joka viikko suorittamaan, kääntämään ja testaamaan komentoriviltä käsin laitoksen linux-koneilla (tai uusimmat päivitykset sisältävällä cubbli-linuxilla)
  - muussa tapauksessa työtä ei tarkasteta ja menetät viikon/loppupalautuksen pisteet
- ▶ Pääset testaamaan ohjelmaasi laitoksen koneella myös kotoa käsin käyttämällä etätyöpöytää